

Det kongelige kommunal- og moderniseringsdepartementet

Dato: 05.02.2015
Arkiv: K1 - 026, K3 - &13
Vår ref (saksnr.): 14/2320-7
Journalpostid.: 15/3086
Dykkar ref.:

Time kommune sitt innspel til forslag til endring i lov om interkommunale selskap

Time formannskap fatta den 3.2.2015 i sak FSK-012/15 slik vedtak:

Time kommune avgir sin høringsuttalelse til forslaget om endringer i IKS loven slik den fremgår nedenfor.

HØRINGSUTTAELSE – ENDRINGER I LOV OM INTERKOMMUNALE SELSKAPER

Time formannskap sin samlede vurdering er at lovendringsforslaget er lite gjennomarbeidet med både med hensyn til økonomiske virkninger og gjennomføringen. De økonomiske virkningene for kommunesektoren krever en grundig utredning. I tillegg er det behov for å se virkningene både opp mot kommunelovutvalgets arbeid og pågående arbeid med kommunestrukturen. IKS som en måte å organisere lovpålagte oppgaver på er pr d.d. et virkemiddel kommunesektoren har. Innstramming i sektorens muligheter til å organisere oppgaveløsningen på må inngå som en del av reformarbeidet og ikke som et enkeltstående lovendringsforslag slik det her legges opp til.

Det vesentlige forholdet i saken er EØS avtalens regler om konkurranse på like vilkår. Med kommunenes ubegrensede ansvar for IKSene sine økonomiske forpliktelser fremholdes dette å være strid med reglene om offentlig støtte. Denne problemstillingen var fremme allerede ved etableringen av IKS loven og Time kommune kan vanskelig se at denne problemstillingen har endret seg siden, snarere tvert om. Gjennom selskapskontroller av IKSene har undersøkelser av hhv. selvkostdelen av virksomheten og den eventuelle næringsrettede delen av selskapet hatt stort fokus. IKSene som også driver virksomhet i et marked har skilt dette ut i et eget aksjeselskap. Mellom morselskapet og aksjeselskapet er det inngått tjenesteavtaler på markedsmessige vilkår. Hensynet til forbud mot kryssubsidiering har vært og er styrende for også å sikre fullt ut transparente transaksjoner innenfor selvkostregimet i et IKS. At kommunene som eiere over lengre tid har arbeidet systematisk etter kontroll og tilsynsforskriften i kommuneloven og allerede har tatt viktige grep er over hode ikke omtalt i høringsnotatet. Time formannskap stiller seg undrende til at så sentrale deler av underlaget for lovendringen ikke er belyst i departementets høringsforslag.

Kommunen får 1 år til omstilling av selskapene. Innenfor denne tidsrammen skal alle selskapene få refinansiert sin eksisterende låneportefølge, kommunene må vurdere om det kan/skal stilles garantier og

samtidig må egenkapitalen i det enkelte selskap vesentlig styrkes for å være i samsvar med kravene om forsvarlig egenkapital jfr. forslaget om at et IKS kan gå konkurs.

Time kommune er medlem av tre IKSer med følgende lovpålagte oppgaver som vann, avløp, renovasjon, brannvesen og arkiv.

Til sammen har IKSe en låneramme på opp mot 5 milliarder kroner i henhold til selskapsavtalene. Å skulle refinansiere eksisterende låneportefølje på over 1,8 milliarder vil bety økte avgifter og gebyrer for innbyggerne. Garantistillelse kan fortsatt gis fra kommunene for den delen som gjelder selvkostregimet, men med omfanget av det som må refinansieres og med forslaget om at et IKS kan gå konkurs, er det grunn til å påregne at finansutgiftene for IKSe øker vesentlig. Den største aktøren IVAR IKS har pr d.d. en låneportefølje på 1,8 milliarder kr som skal refinansieres på 1 år. Over 1,3 milliarder er lån i Kommunalbanken. Et sentralt spørsmål er hvordan IVAR IKS kan få løst sitt refinansieringsbehov? Vil staten ruste opp Kommunalbanken til å håndtere dette?

Kravet om forsvarlig egenkapital i hvert selskap får vesentlige økonomiske konsekvenser for kommunen. Ny egenkapital må finansieres opp på toppen av en nylig vedtatt økonomiplan for 2015-2018. Time kommunene har høye investeringsbudsjett for å håndtere folkeveksten innenfor øvrige lovpålagte oppgaver som barnehage, grunnskolen, pleie og omsorg. Samtidig er driftsmarginene presset og skatteinntekten fremover er beheftet med usikkerhet som følge av endringer i olje- og gass sektoren.

På denne bakgrunnen mener Time formannskap at lovendringsforslaget primært må trekkes. Velger departementet allikevel å opprettholde forslaget foreslås at eksisterende lån og finansiering i IKSe løper uendret og at kravet om nye lån omfattes av endringen. Virkningen av lovendringen må utsettes minst 4 år. Det er mer naturlig at endringer i IKS-loven innføres etter at prosessen om kommunereformen er fullført og oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene er lagt på plass. I mellomperioden vil Time kommune opprettholde sitt arbeid som eier av IKSe og aktivt gjennom selskapskontroller påse at det føres kontroll og tilsyn med selskapene slik at skillet mellom selvkostvirksomhet og næringsvirksomhet i IKSe holdes adskilt altså uten kryssubsidiering eller andre forhold som er i konflikt med konkurranse på like vilkår slik EØS avtalen legger til grunn